

LUCIA HOLINOVÁ / RESERVA

SEN

Autorka analýzy: Eva Gajdošová

„Načo sú nám sny? Sú zmätočné, nedávajú zmysel a za každým pekným snom aj tak väčšinou nasleduje aspoň jedna nočná mora,“ zamýšľa sa choreografka Lucia Holinová vo svojej novej tanečnej inscenácii *Sen*. Pokúša sa skúmať sny a možnosti vyjadrenia zvláštnej novej reality, ktorú prežívame počas spánku, prostredníctvom pohybu.

Lucia Holinová je v rámci scény súčasného tanca etablovanou choreografkou, autorkou viacerých celovečerných diel, ktoré spája intimita príbehov a dôraz na tanečnú virtuozitu. V posledných troch projektoch spolupracovala so Zuzanou Očenášovou-Vasičákovou, ktorá je aj tentoraz spoluautorkou námetu. Interpretmi a spoluautormi choreografie sú výrazné osobnosti súčasného tanca a streetdance Lukáš Bobalik, Daniel Raček, Paulína Šmatláková a Katarína Chilli Čillíková. Tanečníci s rôznym tanečným backgroundom a vekom priniesli do projektu svieži pohybový kontext zjednotený meditatívnymi obrazmi, počas ktorých sa menili na hudobníkov hrajúcich v sede na krištáľových misách.

Východiskom pre improvizáciu počas výskumu bola abstraktnosť a zároveň absurdita snov. Mnohovýznamovosť témy, ktorá čerpá z biologických procesov, intuície, no predovšetkým z nekonečného množstva príbehov, ktoré sa dejú počas okamihov snívania a ktoré môžeme zažiť iba v spánku. Pri vstupe do hľadiska divák nadobúda pocit stíšenia, spomalenia, koncentrácie, priam meditatívneho stavu. Javisko je ponorené do šera, v ktorom sa črtajú štyri sediace postavy hrajúce na krištáľových misách. Trením paličky o povrch misy vytvárajú dlhotrvajúcu rezonanciu, ktorá sa stáva spevom, hudbou. Zvláštna, dlhá zvuková vibrácia je ako neviditeľná podoba pohybu, s ktorým prichádza silný, priestor vyplňujúci tón.

Autorka hudby k inscenácii je slovenská producentka a dídžejka žijúca v Berlíne Nina Pixel. Začínala ako dídžejka, postupne sa prepracovala k vlastnej tvorbe, v ktorej smeruje od techna k temnému doom ambientu, s využitím folklórnych a tradičných prvkov. Téma snov a spánku sa venuje už niekoľko rokov, komponuje hudbu pre tzv. spiace koncerty, kde sú prítomní ľudia v bdelom stave celú noc, často v pyžame. Sen vníma Nina Pixel ako bránu do iného sveta, do reality, kde je lietanie, chodenie cez steny alebo návšteva miest, ktoré sme nikdy predtým nevideli, úplnou samozrejmosťou. Spolu s choreografkou vnímajú tvorbu hudby ako konverzáciu. Počas procesu sa hudba menila – od hrubého návrhu až po finálnu podobu, aby sa stala, podľa slov autoriek: „Jazykom, ktorý pomáha vnímať inscenáciu na emočnej a fyzickej úrovni.“ V hudbe k inscenácii *Sen* využila skladateľka aj zopár upravených trackov zo svojich predošlých vydaných prác a albumov.

Inscenáciu tvorí niekoľko obrazov prinášajúcich zakaždým nové motívy, atmosféru, zoskupenie tanečníkov, meniacu sa dynamiku atď. Holinová spolu s tanečníkmi komponuje choreografiu ako premyslenú konštrukciu, ktorej hlavným stavebným materiálom sú duetá a triá, vyvažované výraznými sólamí. V spoločných variáciách vidíme jasne zafinované pohybové dráhy tanečníkov, ktoré sa pretínajú v originálnych zdvihoch a partnerských väzbách. Holinovej prístup k choreografii je – tak ako aj v jej predchádzajúcich prácach – založený na tanci a posúvaní hraníc tanečného potenciálu a kreativity interpretov. Zaujímavo využíva ich rozdielnosť, inokedy ich dokáže zjednotiť, stmeliť do organického celku. Východiskom jej práce je improvizácia, možnosti pohybu v rámci jeho kontrastov, vnímanie javiskového času, priestoru, s dôrazom na plynutie pohybu, ktorý sa akoby nikdy nezastaví. Tanečná reč využíva civilný pohyb, prvky streetdance, akrobaciu.

Každý z účinkujúcich má priestor prezentovať svoju tanečnú virtuositu a zároveň jedinečnosť. Holinovej „dvorný“ interpret Dano Raček je akýmsi sprevádzačom snami, nasadzuje si masku šamana, ktorá visí v priestore javiska, a mení tak svoju identitu. V každom z obrazov je technicky dôrazný a výrazovo sugestívny, dokáže vedľa mladších tanečníkoch majstrovsky zúročiť svoje dlhoročné skúsenosti. K pocitu bezváhového stavu, ktorý zažívame v snoch, má v prejave najbližšie Paulína Šmatláková, absolventka Contemporary Dance na Trinity Laban Conservatoire of Music and Dance v Londýne. Drobná tanečnica s fenomenálnou dynamikou pohybu, s ktorou obaja muži manipulujú s nevšednou ľahkosťou, sa doslova

vznášala v priestore. K vrcholným tanečným obrazom patrili trio Bobalika, Račeka a Šmatlákovej, dueto Šmatlákovej a Bobalika a sólo Čillíkovej. Tá svojimi aktivitami už dávno presiahla oblasť streetdance a prezentuje sa ako všestranná a výrazná performerka a choreografka prinášajúca do súčasného tanca nový rozmer. Bobalik patrí k tanečnej špičke súčasnej slovenskej scény, aj tentoraz prejavil úžasnú schopnosť kooperácie, partnerskej práce a javiskovej prezentácie i technickú pregnantnosť. Charakter diela mierne narúša obraz nočnej mory, v ktorej sa Čillíková konfrontuje s dvomi tanečníkmi predstavujúcimi akýchsi zlých démonov oblečenými v čiernych habitoch, ktorí sa vkrádajú do našich snov. Expresivita a výtvarnosť obrazu mohla odkazovať na tanečné divadlo z doby Mary Wigman či Rudolfa Labana, no v rámci celkovej koncepcie diela bol z môjho pohľadu výtvarne a pohybovo priveľmi popisný a teatrálny.

Inscenáciu nenápadne, no efektne umocňuje výtvarná stránka. V obnaženom priestore javiska A4 dominuje zavesená nasvietená trojrozmerná maska (autor Jozef Kurinec). Kostýmy Veroniky Keresztesovej sú inšpirované ležérnosťou a univerzálnosťou súčasnej módy, jemné farby stavia do kontrastu s čiernou v obraze nočných môt. Svetelný dizajn Roberta Poláka zasa umne zameriava divácku pozornosť na hierarchiu diania na javisku, vytvára sofistikovanú hru kontrastov a definuje atmosféru obrazov. V geometrických výsekoch svetla ešte väčšmi vynikne virtuoza a pohybový štýl interpretov.

Tlmené svietenie, meditatívna hudba a jemné pastelové tóny kostýmov vytvárajú príjemnú monotónnosť inscenácie, ktorá neprináša drámu ani prekvapivú pointu. No je v každom prípade ďalším z radu autorkiných neobyčajných obrazov z obyčajného života. A tiež príležitosťou pre tanečníkov, ktorých snom je ešte vždy tancovať.